

W bliskim sąsiedztwie Ruskowa położone zostały, wśród rozległych łąk **Puczyce**, wspomniane po raz pierwszy w roku 1493 w dokumencie ponawiającym erekcję kościoła w Russowie. W dokumencie tym Rafał Raczek – starosta mielnicki, tytułuje się jako dóbr Czuchowa i Puczyce dziedzic.

Można sądzić, że Puczyce były w XVI w. niewielką jednowioskową osadą. Od końca XIX w., znajdowały się w rękach doktora Stanisława Nasiłowskiego, który zorganizował prywatne zakłady lecznicze w Klimczycach i Puczycach.

To tutaj na przełomie XIX i XX w. staraniem doktora wzniesiono murowany **dwór**. Obiekt ten, z wyróżniającą się piętrową częścią i niewielkim tarasem otoczonym drewnianą balustradą z frontonem zwieńczonym wygiętymi gzymsami i iglicą, mieścił gabinety lekarskie i mieszkanie Nasiłowskiego oraz pokoje dla pensjonariuszy. W roku 1925 Stanisław Nasiłowski zmarł, a prowadzeniem zakładu leczniczego w Puczycach zajął się jego brat Michał, który w tym czasie prowadził również pensjonat w Klimczycach. Stan taki utrzymywał się aż do 1939 r., kiedy to w czasie ostatniej wojny obiekt zdewastowano. Po wojnie we dworze umieszczono szkołę podstawową oraz mieszkania dla nauczycieli. W roku 1956 na miejsce szkoły wprowadzono do szkoły izbę porodową, która użytkowała ten budynek do roku 1978.

Będąc w Puczycach warto odwiedzić małą wieś **Górki**, która leży na trasie Łosice – Serpelice. Na niewielkim wzniesieniu, znajduje się bardzo ciekawy **kościół parafialny p.w. św. Wojciecha bpa**. Parafia powstała w XV w. Nieznana jest dokładnie data erekcji świątyni. Wiadomo tylko, że w 1490 r. Grzymała - dziedzic Szczekatowa i Hruszniewa wraz ze swą małżonką nadał pewne dobra kościołowi w Górkach, który istniał już prawdopodobnie w 1471 r. Budowę obecnego kościoła rozpoczął w 1517 lub 1529 r. Mikołaj Niemiera Hrymalicz - marszałek wielkiego księstwa litewskiego, a od roku 1622 kontynuował ją wojewoda podlaski - Wojciech Niemiera. Budowę świątyni ukończono w 4 ćw. XVII w. staraniem Jana i Teresy Pieniążków – wojewodów sieradzkich, ówczesnych właścicieli Górek i Ostromęczyna.

Parafia należała do diecezji łuckiej, dekanatu łosickiego, stąd w roku 1698 kościół został konsekrowany przez biskupa łuckiego – Franciszka Prażmowskiego. Świątynia w Górkach została wymurowana z cegły na planie krzyża, w stylu barokowym. Ma wymiary 31 m długości i 10,4 m szerokości.

Nawa kościoła przykryta została sklepieniem kolebkowym na gurtach, a jej ściany rozczłonkowano pilastrami tokańskimi. Wschodnią część kościoła zajmuje prezbiterium nieznacznie węższe od nawy głównej. Po bokach osadzono dwie prostokątne kaplice tworzące rodzaj transeptu. Kaplica północna posiada sklepienie kolebkowo-krzyżowe natomiast w kaplicy południowej zastosowano strop i dobudowano w jej wschodniej części zakrystię. Kaplice zwieńczone zostały trójkątnymi szczytami z okulusem w tympanonie. Chór muzyczny zbudowany został na trzech arkadach wspartych na stylizowanych kolumnach jońskich. Pod chórem występuje sklepienie kolebkowo-krzyżowe na gurtach. Zewnętrzne ściany nawy zostały otynkowane i wzmocnione skarpami, między którymi wpisano smukłe okna zamknięte półkoliście. We wschodniej części kościoła wykonano ślepe okna w obramieniu z piaskowca. Nad wejściem głównym wykonane zostały płyciny, poniżej których znajduje się tablica z czarnego marmuru a w niej napis w języku łacińskim.

„Na większą chwałę Najświętszej i Niepodzielonej Trójcy, i część Błogosławionej Maryi zawsze Dziewicy, na wywyższenie Krzyża Św. i dla uwielbienia świętych patronów Józefa, Wojciecha, Jacka, Antoniego świętych Barbary i Magdaleny, ten kościół górcki przez niezującego Jaśniewielmożnego Hieronima Niemierę, marszałka Wielkiego Księstwa Litewskiego uposażony został.

Przez najjaśniejszego zaś Wojciecha Niemierę, wojewodę podlaskiego, z fundamentów na wysokość 16 łokci wzniesiony został. Następnie ta budowa przez ponad 60 lat nie była kontynuowana.

Następnie przez pokorne sługi Boże, Jana i Teresę Pieniążków, wojewodów sieradzkich do tego stanu doprowadzony został.

Tak więc wspaniałym zamiarem przeprowadzone zostało uporządkowanie świątyni, która niech będzie wieczną czią, sławą, chwałą, potęgą, blaskiem, Bogu naszemu na wieki wieków. Amen.”

Fronton kościoła ozdobiono trzema pruskimi pociskami armatnimi, które w czasie pierwszej wojny światowej w 1915 r. poważnie naruszyły kościół. Na murach kościelnych było aż 36 dziur po pociskach. W roku 1919 kościół został odrestaurowany po zniszczeniach wojennych.

*W otoczeniu kościoła usytuowana została **dzwonnica** z roku 1861, która stanowi najokazalszy fragment parkanu. Wzniesiona na planie czworoboku murowana została z cegły obustronnie tynkowanej. Kondygnacja ma sylwetkę wysmukłą, a lekkości dodają jej cztery łukowo zamknięte otwory. Naroża tej części zamykają pilastry a całość wieńczy wysoki dwuspadowy daszek kryty blachą miedzianą, na którego kalenicy umieszczono krzyż na kuli. Wewnątrz niej umieszczono dwa mniejsze dzwony wzięte z poprzedniej dzwonnicy, którą rozebrano ze względu na zagrożenie zawaleniem. Dzwonom nadano imiona Maria i Wacław. W roku 1898 odlano w odlewni Władkowskiego w Węgrowie, duży dzwon, który został nazwany imieniem Wojciech. Tak o historii tej parafii i tego kościoła pisał nieżyjący dziś, dawny proboszcz ks. Jerzy Górski w swojej książce „ Św. Wojciech patron parafii Górki”*

Dzwonnica wraz z kościołem otoczona została ceglany m ogrodzeniem, częściowo wybudowanym w trakcie ostatniej fazy budowy kościoła (XVII-XVIII w.), a częściowo w trakcie XIXwiecznej restauracji.

*Zwiedzając zabytki Górek zachęcam do odwiedzenia XIX-to wiecznego cmentarza rzymskokatolickiego, gdzie w jego południowo-zachodniej części wznosi się murowana z cegły, **neogotycka kaplica p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP** z 1898 r. Założona została na planie krzyża greckiego przez hrabiego Bernarda Plater. Tę parterową kaplicę, będącą grobowcem rodziny Broel-Plater złożono z dwóch przenikających się prostopadłościanów różnej wysokości, kryjąc ją dwuspadowymi dachami z wysoką ostrosłupową sygnaturką na środku korpusu głównego. Elewację tej neogotyckiej świątyni zwieńczono gzymsem. W jej głównej fasadzie (południowej) wkomponowano deskowe dwuskrzydłowe drzwi na zawiasach kowalskiej roboty, opasane ceglana opaską. Całość wpisana została w uskokowo zwieńczoną płycinę poprzedzoną trójstopniowymi schodami. Kaplica cmentarna rozczłonkowana została małymi ostrołucznyimi oknami w ceglanych opaskach.*

Wokół kaplicy, wśród rozłożystych lip i kasztanowców w obrębie XIX-to w. cmentarza grzebalnego znajdują się również krzyże i nagrobki min. Adama Nagórkiewicza - oficera wojsk polskich z 1853 r., Ignacego Wężyka z 1875 r. – oficera wojsk polskich i prezesa Towarzystwa Kredytowo-Ziemskiego czy też Marcina Wojciechowskiego - proboszcza parafii Górki z 1888 r.

Dwór w Puczykach

kościół parafialny p.w. św. Wojciecha bpa w Górkach

Dzwonnica w Górkach

*neogotycka kaplica p.w. Niepokalanego
Poczęcia NMP w Górkach*

Dariusz Stasiuk